

ДИВОВИЖНИЙ МРІЙНИК ЖУЛЬ ВЕРН

Гостросюжетним та захопливим романам Жуля Верна судилося довге і щасливе життя. Написані в другій половині XIX століття, вони не зістарилися і, мабуть, ще довго хвилюватимуть кожне нове юне покоління своєю надзвичайною актуальністю, точним і сміливим прогнозуванням дальшого розвитку науки, тими загальнолюдськими проблемами, що їх порушує у своїх творах цей великий мрійник, урешті, виведеними на їхніх сторінках відважними, винахідливими і завжди оптимістичними героями, кожен із котрих з повним правом може називатися Людиною. Величезною заслугою самого Жуля Верна було й те, що він перетворив наукову фантастику, яка вже побутувала у тогочасній французькій літературі і мала певні традиції, в один з її невід'ємних напрямів. Невипадково саме після Жуля Верна з'являється ціла плеяда талановитих письменників-фантастів у різних країнах, а в XX ст. науково-фантастична література утвердилася вже остаточно, зайнявши чільне місце в загальному літературному процесі кожного народу.

* * *

Але ще до появи всіх його найголовніших творів Жулю Верну довелося пройти досить складний шлях шукань і сумнівів.

Були безуспішними спроби знайти себе на посадах адвоката чи біржового ділка, як того бажав батько. Не став юний Жуль ні поетом, ні драматургом, хоча кілька його п'єс навіть були поставлені на сценах другорядних театрів. Однак Жуль Верн наполегливо шукав власний шлях. Він завжди пильно стежив за розвитком науки і новинками наукового прогресу, за технічними відкриттями і вдосконаленнями. Така зацікавленість привела до того, що він самотужки вивчає географію, астрономію, біологію, хімію, математику, балістику, етнографію, лінгвістику, геологію. Поступово його знання набувають енциклопедичного характеру. Він постійно записував свої спостереження та повідомлення про відкриття в різних галузях науки, і з юнацьких років заносив їх у спеціальну картотеку. До кінця його життя вона налічувала понад двадцять тисяч зошитів. Слід зауважити, що ці наукові нотатки яскраво доповнялися враженнями від шести подорожей до Англії, Ірландії, Данії, Голландії, Швеції, Іспанії, Алжиру і Тунісу, які Жуль Верн здійснив на власній яхті "Сен-Мішель". У 1867 році на пароплаві "Грейт Істерн" він подорожує до Північної Америки

та Канади, де відвідує чимало визначних місць. Під час подорожі до Нового Світу він познайомився з побутом, особливостями характеру американців. Вже тоді письменник зауважив їхню практичність і потяг до збагачення. У його романах часто з'являтимуться привабливі образи героїв-американців, невтомних шукачів і новаторів. Але у подальшій творчості ці риси в них зникнуть і ті ж герої постануть уже не в такому привабливому світі.

У 1862 році молодий письменник познайомився з відомим на той час видавцем і громадським діячем П'єром Жулем Етцелем, котрий майже відразу став монополюю публікувати твори Ж. Верна. За укладеним контрактом, Ж. Верн зобов'язувався щорічно здавати у видавництво Етцеля по два-три романи. І вже перші з них принесли величезні прибутки видавництву та нечувану славу їхньому творцю.

Ім'я Жуль Верна, автора шістдесяти п'яти науково-фантастичних романів, що склали багатотомну серію “Незвичайні пригоди”, стало символом відважної людської мрії, яка випереджає час і дійсність, сміло йдучи назустріч майбутньому. Усе життя письменник захищав шляхетні ідеали, виступав проти несправедливих воєн, поневолення народів і колоніальних авантур. Він бачив у людині розумного творця і дослідника, котрий сміливо проникає у непізнані таємниці, звершує дивовижні відкриття у науці та техніці. На його думку, результатом цих безперервних шукань стане добробут та щастя людей. Усі тогочасні винаходи та наукові відкриття відразу ж ставали основою нового фантастичного твору.

Дивовижна здатність Жуль Верна передбачати розвиток науки досі вражають читача. Смілива думка письменника набагато випереджала розвиток науки й деколи навіть визначала пошуки вчених у тій чи іншій галузі. Французький інженер Лебеф, який побудував перший підводний човен з подвійним корпусом, назвав Жуль Верна співавтором, оскільки він використав у своєму винаході ідею подвійного корпусу “Наутілуса”. Відомий англійський письменник Роберт Льюїс Стівенсон зауважив, що Жуль Верн веде за собою читача, випереджаючи на один крок дійсність, а примхлива суміш незвичайного з реальним надає великої оригінальності його романам. “Маючи виняткову силу уяви, він завоював розуми читачів XIX століття”, — завершив свою думку автор “Острова скарбів”.

Французький спелеолог Норбер Кастере писав у одній зі своїх книжок: “На мою любов до печер вплинула чудова книга Жуль Верна “Подорож до центру Землі”. Я перечитав її багато разів і визнаю, що читаю її з таким самим захопленням, як і колись у дитинстві”. Майже повторює його думку видатний російський письменник-фантаст і палеонтолог Іван Єфремов, який зізнався, що на вибір його про-

Колоністи могли вмикати і вимикати гідравлічний пристрій, який піднімав навантажений кошик до дверей Гранітного палацу.

— Так, як видувають мильні бульки? — запитав юнак.

— Авжеж, — відповів інженер.

Герберт набрав у груди повітря і, безперервно обертаючи трубку, став сильно, але обережно дути в неї, видуваючи скляного пухиря. До нього додали ще скляної маси, і незабаром утворився скляний пухир діаметром в один фут. Тоді Сайрес Сміт узяв трубку з хлопцевих рук і почав розгойдувати її, як маятник; м'який скляний пухир витягся й набрав форми конусоподібного циліндра.

Отож колоністам пощастило видути скляний циліндр із двома напівсферичними поверхнями на кінцях, які легко зрізали гострим ножем, намоченим у холодній воді; так само розрізали циліндр по довжині, знову нагріли і, розм'якшивши скло, поклали його на залізну дошку й розкатали дерев'яною качалкою.

Перша шибка була готова, і досить було повторити п'ятдесят разів ту саму операцію, щоб одержати п'ятдесят шибок. І ось на вікнах Гранітного палацу з'явилися хай і не дуже ясні та прозорі, але все ж таки скляні шибки.

Виготовлення скляного посуду, склянок і пляшок стало для колоністів справжньою розвагою. І хоч би якої форми набрав той чи інший предмет, його залюбки використовували у господарстві. Пенкроф і собі попросив дозволу що-небудь видути, і як же він щиро тішився! Щоправда, моряк дув так сильно, що його вироби набирали вкрай химерних форм, і це викликало його непідробне захоплення.

А ще колоністи, вирушивши в експедицію, виявили нове дерево, завдяки якому їхнє харчування стало ще різноманітнішим.

Того дня Сайрес Сміт і Герберт пішли на полювання у лісі Далекого Заходу, на лівий берег річки Вдячності, і, як завжди, хлопець ставив інженерові безліч запитань, а той охоче відповідав на них. Та полювання, як і всяка інша справа, потребує зосередження, інакше успіху не буде. А оскільки Сайрес Сміт не був мисливцем, та й Герберт надто захопився фізикою та хімією, того дня не одне кенгуру, агуті й не одна водосвинка врятувалися від юнакових куль, хоч і були на відстані рушничного пострілу. День уже хилився до вечора, й обидва мисливці, здавалося, змарнували його, коли Герберт несподівано спинився і радісно вигукнув:

— О, пане Сайресе, погляньте на це дерево!

І показав скоріше не на дерево, а на деревце з лускатою корою та листям, помережаним паралельними прожилками.

— Що це за дерево? Воно скидається на невеличку пальму, — сказав Сайрес Сміт.

— Капітане Роберте, коли ви, не знайшовши Айртона, відпливали від острова Табор, що вас підштовхнуло пройти іще сто миль на північний схід? — запитав Сайрес Сміт.

— Пане Сміт, — відповів Роберт Грант, — ми пливли сюди не лише по Айртона, а й по всіх вас.

— По нас?

— Звичайно! Ми пливли до острова Лінкольна!

— До острова Лінкольна? — хором вигукнули вкрай здивовані Гедеон Спілет, Герберт, Наб і Пенкроф.

— Але звідки ви дізналися про існування острова Лінкольна, якщо він навіть не позначений на жодній карті? — запитав Сайрес Сміт.

— Я про це довідався із вашої записки, яку ви залишили в Айртоновій хижці на острові Табор, — відповів Роберт Грант.

— Із нашої записки?! — вигукнув Гедеон Спілет.

— Авжеж. Ось вона, — відповів Роберт Грант, протягуючи інженерові записку, в якій указувались координати “острова Лінкольна, що дав прихисток Айртону і п’ятьом американським колоністам”.

— Капітан Немо!.. — промовив Сайрес Сміт, прочитавши записку та переконавшись, що її написано тією самою рукою, що й папірець, який вони знайшли у загоні для худоби.

— Он воно що! — вигукнув Пенкроф. — То це він брав нашого “Бонадвентура” і ризикнув сам пливати на ньому до острова Табор!..

— Він хотів покласти там записку! — відповів Герберт.

— Отож! Я не помилився, коли казав, що капітан Немо і після смерті нам допомагатиме! — вигукнув моряк.

— Друзі мої, — сказав глибоко зворушений Сайрес Сміт, — капітан Немо був справжнім нашим рятівником. Хай милосердний Господь Бог прийме душу його!

Після слів Сайреса Сміта всі поскидали капелюхи й тихо промовили капітанове ім’я.

І тут до інженера підійшов Айртон і запитав:

— Куди покласти скриньку?

Ризикуючи життям, він урятував цю скриньку в хвилину катастрофи і тепер віддавав її інженерові.

— Айртоне! Айртоне! — вигукнув схвильований Сайрес Сміт і, обернувшись до Роберта Гранта, додав: — Пане, ви залишили на острові Табор злочинця, а тепер перед вами порядна людина, і я пишаюсь честю потиснути йому руку!

Робертові Гранту розповіли дивну історію капітана Немо та колоністів острова Лінкольна, і, позначивши на карті місце вцілілої скелі, Роберт Грант віддав наказ вирушати назад.

Через два тижні колоністи висадилися в Америці й побачили, що на їхній батьківщині настав мир після жахливої війни, яка, однак, закінчилася справедливою перемогою.

Скарби, які зберігалися у скриньці, подарованій капітаном Немо, переважно були витрачені на придбання величезної ділянки землі у штаті Айова. Взявши із скриньки найкрасивішу перлину, її послали в дарунок леді Гленарван від імені людей, врятованих “Дунканом”.

Колоністи зібрали на придбаній землі всіх тих, кого хотіли запросити на острів Лінкольна, і закликали їх до праці, тобто відкрили для них шлях до щастя і добробуту. Там вони заснували велику колонію, якій дали назву острова, що зник у глибинах Тихого океану. Вони мають свою річку Вдячності, гору Франкліна, маленьке озеро Гранта і ліс, названий лісом Далекого Заходу. Одне слово, то був той самий острів Лінкольна, тільки не в океані, а серед Американського материка.

Під умілим керівництвом інженера і його товаришів колонія процвітала. Колоністи острова Лінкольна не роз’їжджалися — вони запряглися один одному завжди жити разом. Наб і далі був нерозлучним із своїм хазяїном, Айртон — завжди готовий до самопожертви, Пенкроф став таким самим добрим фермером, як був добрим моряком, Герберт здобув освіту під керівництвом Сайреса Сміта, а Гедеон Спілет заснував “Лінкольнський вісник” — найбільш поінформовану газету в цілому світі.

До колоністів часто навідувались Едуард і Гелена Гленарван, капітан Мангліс, сам Роберт Грант, майор Мак-Набс та інші люди, яких доля поєднала з двома капітанами — Грантом і Немо.

Нарешті всі були щасливі, живучи так само дружно, як і досі. Та вони ніколи не забували острова, на який ступили бідні й голі, і який їх годував і поїв протягом чотирьох років, острова, від якого залишилася тепер тільки одна гранітна скеля, що здіймається над океаном, як пам’ятник тому, хто називав себе капітаном Немо.

ЗМІСТ

В. Пащенко. Дивовижний мрійник Жюль Верн 7

Частина перша

ЗАГИБЕЛЬ ПОВІТРЯНОГО КОРАБЛЯ

- Розділ I.* Ураган 1865 року. — Вигуки у повітрі. — Аеростат, підхоплений бурею. — Прорвана газова оболонка. — Хоч куди глянь — розбурхане море. — П'ятеро мандрівників. — Що сталося у гондолі? — На обрії з'явилася земля. — Розв'язка драми. 14
- Розділ II.* Епізод громадянської війни у США. — Інженер Сайрес Сміт. — Гедеон Спілет. — Негр Наб. — Моряк Пенкроф. — Юний Герберт. — Несподівана пропозиція. — Побачення о десятий вечора. — Відліт у бурю 20
- Розділ III.* П'ята година вечора. — Що сталося з інженером? — Набів розпач. — Пошуки у північному напрямку. — Острівець. — Сумна й тривожна ніч. — Ранковий туман. — Наб кидається у море плавом. — На обрії земля. — Перехід протоки вброд 28
- Розділ IV.* Літодами. — Гирло річки. — Нетрі. — Подальші пошуки. — Зеленолистяний ліс. — Запас палива. — Очікування припливу. — З вершини прибережної кручі. — Пліт. — Повернення на берег. 36
- Розділ V.* Пристосування Комина під житло. — Як добути вогонь? — Коробка сірників. — Пошуки на березі. — Повернення кореспондента та Наба. — Єдиний сірник! — Вогонь палахкотить. — Перша вечеря. — Перший нічліг на суші 42
- Розділ VI.* Майно невдах-аеронавтів. — Обпалена ганчірка. — Проголянка до лісу. — Лісова флора. — Зниклий жакамар. — Сліди диких звірів. — Куруку. — Тетері. — Дивне полювання з вудочками 50
- Розділ VII.* Наб іще не повернувся. — Роздуми журналіста. — Вечеря. — Напередодні тривожної ночі. — Жахлива гроза. — Пошуки у нічну пору. — Боротьба з дощем і вітром. — За вісім миль від першої стоянки 57
- Розділ VIII.* Чи живий Сайрес Сміт? — Набова розповідь. — Людські сліди. — Нерозв'язане питання. — Перші слова Сайреса Сміта. — Дослідження слідів. — Повернення до Комина. — Пенкроф наляканий 64
- Розділ IX.* Сайрес знову з товаришами. — Пенкрофові експерименти. — Тертя двох гілок. — Острів чи материк. — Плани інженера Сміта. — В якій точці Тихого океану? — У лісових хашах. — Соснова шишка. — Полювання на морських свинок. — Легкий димок — провісник добрих сподівань 72

<i>Розділ X.</i> Інженерів винахід. — Питання, що турбує Сайреса Сміта. — Похід у гори. — Ліс. — Вулканічний ґрунт. — Трагопани. — Муфлони. — Перше плато. — Ночівля. — Вершина гори.	80
<i>Розділ XI.</i> На вершині згаслого вулкана. — Всередині кратера. — Навколо — море. — Ніде не видно ні клаптика землі. — Узбережжя з висоти пташиного польоту. — Гідрографія та орографія. — Чи заселений людьми острів? — Хрещення бухт, заток, мисів, річок і т. ін. — Острів Лінкольна	88
<i>Розділ XII.</i> Перевірка годинників. — Пенкроф задоволений. — Підозрілий дим. — Червоний струмок. — Флора острова Лінкольна. — Фауна. — Гірські фазани. — Полювання на кенгуру. — Агуті. — Озеро Гранта. — Повернення до Комина.	98
<i>Розділ XIII.</i> Що носив на собі Топ. — Виготовлення луків і стріл. — Цегельня. — Гончарна піч. — Кухонне начиння. — Перша юшка. — Полин. — Південний Хрест. — Важливе астрономічне спостереження	106
<i>Розділ XIV.</i> Вимірювання гранітної кручі. — Застосування теореми про подібні трикутники. — Широта острова. — Експедиція на північ острова. — Устрична коса. — Плани на майбутнє. — Проходження сонця над меридіаном острова. — Координати острова Лінкольна	116
<i>Розділ XV.</i> Зимівля неминуча. — Питання металургії. — Дослідження острівця Порятунку. — Полювання на тюленів. — Лови дикобраза. — Коала. — Каталонський спосіб. — Виплавлення заліза. — Як отримують сталь.	124
<i>Розділ XVI.</i> Знову виникає питання про заміну житла. — Пенкрофові вигадки. — Дослідження північної частини острова. — Північний край плоскогір'я. — Змія. — Віддалений край острова. — Топів неспокій. — Топ кидається в озеро. — Боротьба під водою. — Морська корова.	131
<i>Розділ XVII.</i> Дослідження озера. — Свідчення течії. — Плани Сайреса Сміта. — Сало дюгоня. — Застосування сірчаного колчедану. — Сірчисте залізо. — Як виготовляється гліцерин. — Мило. — Селітра. — Сірчана кислота. — Азотна кислота. — Народження водоспаду	138
<i>Розділ XVIII.</i> Пенкроф уже ні в чому не сумнівається. — Колишній водостік озера. — Підземний хід. — Дорога крізь гранітний масив. — Зникнення Топа. — Центральна печера. — Нижній водостік. — Таємниця. — Допомогло кайло. — Повернення	146
<i>Розділ XIX.</i> Інженерів план. — Фасад Гранітного палацу. — Драбина з мотузок. — Пенкрофові мрії. — Духмяне зілля. — Природний сажок. — Водогін для потреб нового житла. — Краєвид із вікон Гранітного палацу	153

Розділ XX. Пора дощів. — Проблема одягу. — Полювання на тюленів. — Виготовлення свічок. — Обладнання кімнат у Гранітному палаці. — Два місточки. — Повернення на устричну міліну. — Гербертова знахідка у власній кишені160

Розділ XXI. Кілька градусів нижче нуля. — Дослідження болотистої південно-східної частини острова. — Лисиці. — Морський обрій. — Розмова про майбутнє Тихого океану. — Неперервна та невгамовна праця інфузорій. — Що станеться із Землею? — Полювання. — Качине болото.166

Розділ XXII. Пастки. — Лисиці — Пекарі. — Шквали північно-західних вітрів. — Заметіль. — Кошикарі. — Люті морози. — Цукор із кленового соку. — Загадковий колодязь. — Заплановане дослідження. — Дробинка.175

Частина друга

ПОКИНУТИЙ

Розділ I. Про дробинку. — Будівництво піроги. — Полювання. — На верхівці каурі. — Ніщо не свідчить про присутність людини. — Гербертова та Набова риболовля. — Перевернута черепаха. — Черепаха зникла. — Інженерове пояснення186

Розділ II. Перше випробування піроги. — Знайдені на березі речі. — Буксир. — Мис Знахідки. — Вміст ящика: знаряддя праці, зброя, прилади, одяг, книжки, різне начиння. — Чого бракує Пенкрофові. — Євангеліє. — Вірш зі Священної Книги193

Розділ III. Відплиття. — Початок припливу. — Берести та кропив'яні дерева. — Різноманітна рослинність. — Жакамар. — Лісова краса. — Велетенські евкаліпти. — Чому їх називають “деревами від лихоманки” — Зграя мавп. — Водоспад. — Зупинка на ночівлю . . .201

Розділ IV. Дорогою до узбережжя. — Мавпи. — Ще одна річка. — Чому не відчувається приплив? — Ліс замість берега. — Зміїний мис. — Герберт задрить Гедеону Спілету. — Як горить бамбук . . .210

Розділ V. Рішення повернутися південним узбережжям. — Обриси берега. — Пошуки слідів корабельної аварії. — Рештки повітряної кулі. — Відкриття природної гавані. — Опівночі на берегах річки Вдячності. — Човен поплив за течією.217

Розділ VI. Пенкрофів крик. — Ніч у Комині. — Гербертова стріла. — Інженерів план. — Несподіваний вихід зі скрути. — Що сталося у Гранітному палаці. — Як у колоністів з'явився новий служник . .226

Розділ VII. Невідкладні плани, — Міст через річку Вдячності. — Плоскогір'я Широкий Обрій стане островом. — Звідний міст. — Жнива. — Струмок. — Місточки. — Пташник. — Голубник. — Двоє онагрів. — Візок із упряжжю. — Поїздка до порту Повітряної Кулі.234

<i>Розділ VIII.</i> Білизна. — Черевики із тюленьчої шкіри. — Виготовлення піроксиліну. — Пересаджування рослин. — Риболовля. — Черепашачі яйця. — Юпові успіхи. — Загін для худоби. — Полювання на муфлонів. — Нові багатства рослинного та тваринного світу. — Спогади про далеку батьківщину 242
<i>Розділ IX.</i> Негода. — Гідравлічний підйомник. — Виготовлення віконного скла та посуду. — Хлібне дерево. — Постійне відвідування загону. — Приріст поголів'я в отарі — Журналістове запитання. — Точні координати острова Лінкольна. — Пенкрофова пропозиція 251
<i>Розділ X.</i> Побудова судна. — Другий урожай хліба. — Полювання на сумчастих ведмедів. — Нова рослина, більш приємна, ніж корисна. — Кит у морі. — Гарпун із Вайн'ярда. — Тушу кита оббіловано. — Використання китового вуса. — Наприкінці травня. — Пенкроф мав усе, чого душа бажає 260
<i>Розділ XI.</i> Зима. — Валяння вовни. — Сукновальня. — Невідчепна думка Пенкрофа. — Принада із китового вуса. — На що може знадобитися альбатрос. — Пальне прийдешніх поколінь. — Топ і Юп. — Бурі. — Пошкодження у пташнику. — Експедиція до боліт. — Сайрес Сміт залишається дома сам. — Дослідження колодязя 268
<i>Розділ XII.</i> Спорядження судна. — Напад шакалових лисиць. — Юп поранений. — Юпа лікують. — Юп видужує. — Бот збудовано. — Пенкроф святкує перемогу. — “Бонадвентур”. — Перше випробування бота у поході до південного берега острова. — Несподівана записка 278
<i>Розділ XIII.</i> Вирішено пливти. — Припущення. — Лаштування у дорогу. — Три пасажири. — Перша ніч. — Друга ніч. — Острів Табор. — Пошуки на піщаному березі. — Пошуки у лісі. — На острові — жодної живої душі. — Тварини. — Рослини. — Житло. — Хижка порожня 288
<i>Розділ XIV.</i> Облік майна. — Ніч. — Кілька літер. — Подальші пошуки. — Рослини та тварини. — Герберт у великій небезпеці. — На борту судна. — Відплиття. — Негода. — Проблеск інстинкту. — Загублені у морі. — Вчасно запалений вогонь 297
<i>Розділ XV.</i> Повернення. — Суперечка. — Сайрес Сміт і незнайомиць. — Порт Повітряної Кулі. — Треті жнива. — Вітряк. — Перше борошно і перший хліб. — Інженерова самовідданість. — Хвилююче випробування. — Кілька гарячих сльозин 306
<i>Розділ XVI.</i> Нерозгадана таємниця. — Перші слова невідомого. — Дванадцять років на острівці! — Перші зізнання! — Зникнення. — Сайрес Сміт не втрачає віри. — Спорудження вітряка. — Перший хліб. — Героїчний вчинок. — Чудесні руки! 314

<i>Розділ XVII.</i> Весь час остеронь інших. — Прохання невідомого. — Будівництво загону для худоби. — Дванадцять років тому! — Боцман “Британії”. — Покинтий на острові Табор. — Потік інженерової руки. — Загадка записка322
<i>Розділ XVIII.</i> Розмова. — Сайрес Сміт і Гедеон Спілет. — Інженерова ідея. — Телеграф. — Дроти. — Батарея. — Абетка. — Літо. — Провітання колонії. — Фотокартка. — Білі пташки. — Два роки на острові Лінкольна332
<i>Розділ XIX.</i> Спогади про батьківщину. — Надії на майбутнє. — Плани дослідження узбережжя. — 16 квітня — день відплиття. — Вид із моря на Зміїний півострів. — Базальтові скелі на західному березі острова. — Негода. — Настання ночі. — Ще одна незбагненна пригода340
<i>Розділ XX.</i> Ніч у морі. — Акуляча затока. — Зізнання. — Підготовка до зимівлі. — Люті морози. — Колоністи працюють удома. — Через шість місяців. — Фотокартка. — Несподівана пригода347

Частина третя

ТАЄМНИЦЯ ОСТРОВА

<i>Розділ I.</i> Загибель чи порятунок? — Виклик Айртона. — Важлива нарада. — Це не “Дункан”. — Підозрілий корабель. — Застережні заходи. — Корабель підходить щораз ближче, — Гарматний постріл. — Бриг кидає якір поблизу острова. — Настає ніч358
<i>Розділ II.</i> Військова рада. — Передчуття. — Пропозиція Айртона. — Схвалення пропозиції. — Айртон і Пенкроф на острові Порятунку. — Норфолькські каторжани. — Їхні плани. — Подвиг Айртона. — Його повернення. — Шестеро проти п’ятдесятьох. . .	.368
<i>Розділ III.</i> Туман розсіюється. — Інженерові наміри. — Три пости. — Айртон і Пенкроф. — Перша шлюпка. — Ще дві шлюпки. — На острівці Порятунку. — Шестеро каторжан висадились на берег. — Бриг піднімає якір. — Ядра “Швидкого”. — Безнадійне становище. — Несподівана розв’язка376
<i>Розділ IV.</i> Колоністи на березі. — Айртон і Пенкроф рятують те, що вціліло від брига. — Розмова під час сніданку. — Пенкрофові міркування. — Пильний огляд корабельного корпусу. — Пороховий постріл цілий і неушкоджений. — Нові багатства. — Останні уламки. — Рештки металевго циліндра.388
<i>Розділ V.</i> Інженерові висновки. — Пенкрофові грандіозні плани. — Висотна батарея. — Чотири постріли. — Розмова про вцілілих піратів. — Айртонове вагання. — Великодушність Сайреса Сміта. — Пенкроф неохоче здається.396

<i>Розділ VI.</i> План експедиції. Айртон повертається до загону для худоби. — Похід до порту Повітряної Кулі. — Пенкрофові зауваження на борту “Бонадвентура”. — Телеграма, надіслана в загін для худоби. — Айртон не відповідає. — Від’їзд на другий день. — Чому не діяв телеграф. — Постріл.403
<i>Розділ VII.</i> Журналіст і Пенкроф у загоні для худоби. — Герберта переносять до худоби. — Пенкрофів розпач. — Інженер і журналіст радяться, що робити далі. — Лікування Герберта. — Перші проблиски надії. — Як попередити Наба? — Надійний посланець. — Набова відповідь.411
<i>Розділ VIII.</i> Каторжани блукають навколо загону для худоби. — Тимчасове пристановище. — Подальше лікування Герберта. — Перша Пенкрофова радість. — Спогади про минуле. — Що обіцяє майбутнє. — Міркування Сайреса Сміта з цього приводу.418
<i>Розділ IX.</i> Від Наба немає жодної звістки. — Пропозицію Пенкрофа та журналіста відхилено. — Вилазка Гедеона Спілета. — Шматок тканини. — Повідомлення. — Поквапливий від’їзд. — Прибуття на плоскогір’я Широкий Обрій421
<i>Розділ X.</i> Герберт у Гранітному палаці. — Наб розповідає про те, що сталося. — Сайрес Сміт іде на плоскогір’я. — Спустошення і розгром. — Колоністи безпорадні перед хворобою. — Вербова кора. — Смертельна лихоманка. — Топ знову гавкає.429
<i>Розділ XI.</i> Незбагненна таємниця. — Гербертове одужання. — Недосліджені терени острова. — Підготовка до наступної експедиції. — Перший день. — Ніч. — Другий день. — Каурі. — Параказуарів. — Людські сліди в лісі. — Прибуття на Зміїний мис434
<i>Розділ XII.</i> Дослідження Зміїного півострова. — Табір біля гирла Водоспадної річки. — За шістсот кроків від загону для худоби. — Гедеон Спілет і Пенкроф ідуть у розвідку. — Їхнє повернення. — Усі вперед! — Відчинені двері. — Світло у вікні. — Зійшов ясний місяць442
<i>Розділ XIII.</i> Айртонова розповідь. — Плани його колишніх співників. — Захоплення загону для худоби. — Суддя острова Лінкольна. — “Бонадвентур”. — Пошуки під горою Франкліна. — Гірські полонини. — Підземний гул. — Відповідь моряка. — У глибині кратера. — Повернення450
<i>Розділ XIV.</i> Минуло три роки. — Питання про спорудження нового корабля. — Ухвалене рішення. — Розквіт колонії. — Корабельня. — Холоди у Південній півкулі. — Пенкроф погоджується. — Прання білизни. — Гора Франкліна458

<i>Розділ XV.</i> Пробудження вулкана. — Літня пора. — Відновлення робіт. — Вечір 15 жовтня. — Телеграма. — Запрошення. — Відповідь. — Від'їзд до загону для худоби. — Записка. — Новий дріт. — Приморські базальтові скелі. — Під час припливу. — Під час відпливу. — Печера. — Сліпуче світло467
<i>Розділ XVI.</i> Капітан Немо. — Перші його слова. — Життя борця за незалежність батьківщини. — Ненависть до загарбників. — Товариші героя. — Життя під водою. — Самотність. — Останнє пристановище “Наутілуса” на острові Лінкольна. — Таємничий заступник острова479
<i>Розділ XVII.</i> Передсмертні години капітана Немо. — Остання воля вмираючого. — Подарунок новим друзям. — Труна капітана Немо. — Кілька порад колоністам. — Останні хвилини. — У морських глибинах487
<i>Розділ XVIII.</i> Роздуми колоністів. — Відновлення робіт на корабельні. — Перше січня 1869 року. — Дим над вулканом. — Провісники виверження вулкана. — Айртон і Сайрес Сміт у загоні для худоби. — Дослідження печери Даккара. — Що сказав капітан Немо інженерові495
<i>Розділ XIX.</i> Розповідь Сайреса Сміта про свої спостереження. — Колоністи поспішають добудувати корабель. — Востаннє у загоні для худоби. — Битва води та вогню. — Що залилося на острові. — Колоністи вирішують спустити корабель на воду. — Ніч із 8 на 9 березня.507
<i>Розділ XX.</i> Самотня скеля у Тихому океані. — Останній притулок колоністів острова Лінкольна. — Майбутня неминуха смерть. — Неждана допомога. — Острів на суші. — Могила капітана Немо515